

דף עו.

אה"ע סימן קעז סעיף ה

עין משפט ב.

ה ז. הנטען על הפנויה, י"א דלא יכנוס משום לזות שפתיים, שנראה שמחזיקים הקול. וי"א דמצוה לכנוס ה.

הגה: ח. אסור לאב ליתן בתו לזנות, ועל זה נאמר: לא תחלל בתך להזנותה וכל המכינה עצמה לזנות, בין מדעתה בין מדעת אביה, הרי זו קדשה י, ואין חלוק בזה בין בתולה לבעולה כ"כ הרמב"ם. ורשאים בית דין לקנוס על הזנות, כדי לעשות גדר. ומעשה באחת שזנתה עם כותי, וחתכו בי"ד את חוטמה ע"מ לנוולה ז.

אה"ע סימן ב סעיף ט

עין משפט ג.

ט ח. לא ישא בחור זקנה וכן ההיפך שדבר זה מביא לידי זנות ח.

דף עו:

אה"ע סימן א סעיף ג

עין משפט א.

ג. מצוה על כל אדם שישא אשה משיגיע לי"ח ט שנים. והמקדים מבן

ה. דעה ראשונה כתבה הרא"ש בפ"ב דיבמות ממימרא דרב אסי הסר ממך לזות שפתיים, ודעה שניה היא סברת התוס' בשם ר"י והביאה השו"ע בשם י"א בתרא, והרמ"א כתב שהסברא הראשונה בשו"ע עיקר, ורק במקום שיש חשש שתצא לתרבות רעה התירו לו לכונסה, וכ"ז בקול בעלמא אבל אם ודאי בא עליה מצוה לכונסה אבל אין כופין על כך. ו. לכאורא זה סותר למש"כ בסי' ט"ז, דכאן משמע דוקא מכינה עצמה לזנות עם כל אדם הויא קדשה ועיין ב"ש

ז. בתשובת הרא"ש כלל י"ח.

ח. ובספר חסידים כתב דאם היא מתרצית לכך אין איסור בדבר.

ט. כתב המגיד בר"פ ט"ו מאישות דהיינו תחילת שנת י"ח, אולם הב"ח כתב דבן י"ח היינו שלימות ותחילת שנת י"ט. ועיין בב"ש ס"ק ג' וכך משמע מדברי הב"י. ואולי

י"ג לישא אשה הרי זו מצוה מן המובחר. אבל קודם י"ג לא ישא דהוי כזנות. ובשום אופן לא יעבור כ' שנה. ומי שעברו עליו כ' שנה ביה"ד כופין **ב** אותו לישא כדי לקיים מצוות פו"ר. הגם שהיום לא כופין

נמצא ט"ס בב"י הישנים. והטעם שזה מבן י"ח ולא מבן י"ג כשאר כל המצוות משום שכן קבלו חז"ל, מאחר והאדם צריך ללמוד קודם עד בן י"ח. כ"כ הח"מ.

י. כתב הב"י אף שהטור כתב דהמקדים לישא כשהוא בן י"ג מצוה מן המובחר היינו בארצותיהם החמות אבל אנו אין לנו אלא דברי המשנה, והיינו בן י"ג שלימות אבל קודם לכן לא ישא. כ"כ הטור ור"מ בפ' כ"א מהלכות איסורי ביאה וכך הכריע השו"ע. אולם מרש"י ותוס' בסנהדרין ע"ו ע"ב משמע דמצוה להשיא אשה לבנו קטן כל שהוא סמוך לפרקו דהיינו שנה או חצי שנה לפני בן י"ג שנה ויום אחד, והביא השו"ע דעתם לקמן בסעיף ד' ועיין שם באות ז'.

וצ"ל דאיירי ביש באפשרותו ללמוד תורה בלי שיתעכב דא"כ תשוב קושייתו של הח"מ מדוע לא אמרו מבן י"ג ככל המצוות, ולפי הרמב"ם לפני י"ג איכא איסורא. ולפני י"ג שנה והשיאו אביו לדעת הב"ח הוה קידושין מדרבנן ודוקא מבן י"ב שנה ולא לפני כן כ"כ הח"מ ועוד כתב דאין דבריו ברורים דלא הוה קידושין גם מדרבנן, שהרי אם זו מצוה לפני י"ג שנה פלוגתא דהרמב"ם והטור דסברי דלא הוי מצוה כלל ולרש"י ותוס' סנהדרין ע"ו הוי מ"מ מצוה בסמוך לשנת י"ג. ולדעת מהר"י ברזילאי הוה קידושין מדאורייתא לקטן מדין זכין לאדם. ומש"כ דקודם י"ג הוי כזנות כתב הב"ש שזה דלא כרא"ש ורש"י ותוס' בסנהדרין ע"ו דמצוה איכא.

כ. וצ"ל מה שלא כופין אחר י"ח שנה מכיון שלא הגיע למצב של תפחנה עצמותיו אבל אחרי כ' כדי להפרישו ממצב זה ביה"ד כופין עליו. והיום נהגו שלא לכוף. וטעם הדבר כתבו המרדכי והאגודה שאחרי החורבן מן הראוי היה שלא לישא אשה, אלא מכיון שזו גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה לכן לא אסרו שלא לישא אשה, כ"כ הב"ש ס"ק ו', וכ"כ הרמ"א והוא מהריב"ש. וכתב הח"מ דהמעייין בריב"ש יראה ההיפך שצריך לכפות בשהה עמה י' שנים ולא ילדה ורש"ל כתב דהיום עד בן כ"ד שנה אין כופין ועיין בקידושין ל' ובח"מ. וכן יראה מלשון הרא"ש שכתב ונכון לכוף מבן כ' שלא נשא.

ובדין שהה עמה י' שנים ולא ילדה ולא מתרצית להתגרש כתב הב"ש ס"ק ז' שזה פשוט דבזה ר"ג לא חחרים שלא לגרשה בעל כורחה וכתב החכמת שלמה דכל זה בנשא בחור לבתולה אבל בחור שנשא זקנה או גדולה בהרבה שנים ממנו, כיון שלא שמע לנו אין מתירין לו לגרשה בע"כ, כיון שלא שמע לדברי חז"ל.

ובעזר מקדש האריך להסביר מה שאין כופין היום היות וזה ספק ספיקא. ספק אם מצידו אם מצידה העיכוב שאין בנים, ספק אם ישמע לנו בכפייה שלנו שהיא בשוטים ומוטב א"כ שיהיו שוגגין ולא מזידין. ועוד ספק אם יקח אשה אח"כ שהיא בת בנים. ועוד ספק אם משנאתו אותה רוצה לגרשה ע"ש.

אף בנשואה לו עשר שנים ולא ילדה.

ד. מצוות חז"ל שישא אדם בנו ובנותיו ^ל סמוך לפרקן. ולדעת הטור והרמב"ם היינו מיד אחר שהגיע לי"ג ויום אחד, ולרש"י ותוס' (בסנהדרין ע"ו) היינו קודם שנעשה גדול והיינו שנה או חצי שנה קודם שהגיע לי"ג. והבת שנה או חצי שנה לפני שתגיע לי"ב שנים ויום אחד.

עין משפט ל. חו"מ סימן שפג עיף ה

ה. הכובש בהמת חבירו במים, או שהניחה בחמה וצימצם עליה המקום כדי שלא תמצא צל עד שמתה מהחמה חייב ^מ.

* ודוקא שאחזה בידו אבל סגר עליה הדלת שלא תצא י"א דפטור ^ב מדיני אדם.

ועיין בפ"ת ס"ק כ"ה וס"ק כ"ט בסי' קנ"ד בשם הנו"ב על הב"ש הנ"ל שכתב שר"ג לא החרים בשהה עמה י' שנים ולא ילדה ופסק שם ספק לחומרא ורק כתב דאם האשה רוצה להתגרש בתנאי שיתן לה ממון הרבה בזה מצא דרך להתיר לו לשאת אשה על אשתו בהיתר ק' רבנים ולא צריך להשליש לה לא כתובה ולא תוספת, כמו בשוטה דבשוטה שאני שהיא אנוסה ע"ש באריכות.

ועיין ברמ"א סי' קנ"ד דאם יש זרע אפי' בן או בת אין כופין בשהה עשר שנים גם אחרי לידת הבן או הבת ועדיין לא קיים מצוות פו"ר וצ"ל דטעם הדבר מכיון שאין אדם רשאי לבזבז יותר מחומש על המצוה ומכיון שלגרש יעלה לו יותר מחומש ע"כ לא כופין אך בלא קיים כלל מכיון שמצאנו שהתורה התירה אשת אח בשביל להקים זרע לאחיו שאני ושם ברמ"א כתב דנאמן הבעל לומר שאינו מוליד, ויראה דוקא שלא נכוף אותו לישא אבל שלא נכוף אותו לגרש אחרי עשר שנים לא נאמן היות והוא נוגע דרצונו לישאר איתה.

ל. וישנם אחרונים שמפרשים את הרמב"ם והטור כרש"י ותוס' דהיינו סמוך לי"ג שנה ויום אחד מצוה, אכן מסתימת לשון השו"ע לא משמע כן, וכך משמע משו"ע בסעיף ג' לעיל שכתב אבל קודם י"ג שנה לא ישא דהוי כזנות והוא מרמב"ם.

מ. מסנהדרין ע"ו וכרבינא דמחייב דינא דגרמי.

נ. דלא גרע מההיא דריש הכונס בב"ק נ"ה.